

estudiar els noms port. i gall. *Espessande*, *Espasande* i *Espessândez*, formats paral·lelament amb -SAND.

Es creia trobar una dificultat per a l'etimologia germànica, reparant massa en el detall que Förstemann només havia trobat en les fonts alemanyes 5 casos de SPAN- (coh. 1355) com a primer membre —tan poc nombrosos, no és estrany que entre ells no hi figurí documentada la combinació amb -SIND, per més que els d'aquest com a component terminal siguin infinits—, però és que el recull de Först. és molt pobre en noms 10 gòtics; l'arrel SPAN-, però, pertany als elements més vius i indiscutibles del germànic, variant apofònica regular de SPINAN 'filat, teixir': alem. *spannen* 'tibar', 'excitar', *spann*, -*anne* 'estella', 'pam', angl. *span* 'apamar', 'abraçar' etc. (mot comú a quasi totes les fases 15 antigues i modernes del germànic); en canvi s'hauria hagut de trobar xocant un estrany híbrid format amb HISPANUS: tants híbrids HISPANO- + una terminació purament germànica -SIND era manifestament increïble. L'estudi de l'onomàstica hispana ha confirmat i de- 20 mostrat (amb dotzenes de compostos en SPAN- i component germànic conegut) que l'absència en el Först. era accidental.

Ajornat l'estudi a fons de l'antroponímia germànica nostra, no escau ara documentar-los gaire; basti l'e- 25 numeració: SPANI-FRED, SPANHARI, SPANHILD, SPANLAIK, SPANLIUBA; *Espellenç* en doc. ribagorçà de 1324, segurament SPAN-LINDIS; n'hi haurà prou amb detallar-ne algun, puix que ja ho he fet amb SPAN(I)SIND: *Spanefredus* (bis) i el fem. *Spinafreda* (bis) en doc. 30 d'Alaó, a. 838 (Abadal, *Pall. i R.*, n.º 15); terra de *Spanufredo* a Areny a. 913 (SerranoS., *NhRbg.*, p. 303), i de nou en un doc. de 915 i un de 917 (ibid., p. 304).

També se'n va extraure un hipocorístic escurçat 35 SPAN- o SPANO, del tipus que Aebischer (*Onom.*) exemplifica copiosament (*Onom.*, pp. 21-22): FULKO de *Fulkiman* etc., *Waldo* de *Waldimar* etc.). Així tenim en un doc. de 1203, escrit a Medinaceli «Io Don Espan --» (Mz.Pi., *Docs. Ling. Cast.*, 249.14); 1 i en 40 el domini bearnès: *messire Espan* de Lion, el gran informador i acompanyant de Froissart (a. 1390) en el seu viatge des de Pàmias a Orthés, principal font de les dades del cèlebre historiador sobre els afers bearnesos i de Foix (< *Leoo(n)*, avui *Leu*, poble bearnès, 45 en el llibre III de les seves *Histoires*, ed. Cettenhove i Jeanroy, ed. Diverres, p. 6 etc.)²

En tot cas tenim aquesta forma hipocorística ben testificada en català: «Sig. *Espani*» en doc. ribagorçà de 1204 (MDuque, *Docs. Ovarra*, 163.11). En fem., per 50 a una dona de qui pren nom el fill: «Benedicti de *Na Spana*» doc. ross. de 1187 (*InuLC*, s. v. *Na*). I amb el conegut canvi toponomàstic de -n final en -ny (*E.T.C.* I, 35-37 i 63): *Espany* NP mall. (S. XIII, a Sta. M. del Camí, *BSAL* VIII, 374b). D'aquí crec que vénen també els dim. coneguts com a cognoms, *Aspanyet* i *Espanyó*, que *AlcM* i el *DAg.* troben a 9 pobles de Cerdanya i del Vallès (si fos deriv. d'*Espanya*, *AlcM*, no s'explicaria la variant -nyet). També *Espany* valencià, esdevingut NL *Penya d'Espany* en el te. de Fornà, 60

amb variant *Esfañ*, en el cadastre (xxxiii), suspecta per la -f- d'haver passat pel filtre de l'àrab; *Barranc d'Espanya*, te. Carcaixent (xxxi, 108.2); i ben lluny d'allà, *Barranc de la Font d'Espanya* a Vallada (xxxii, 68.23).

NLL compostos amb *Espan. Montespan*, poble amb mun. de 500 hab. en el Baix Comenge (entre St. Gaudens i Martres-Tolosane), per on passà Froissart, a. 1390 (el ms. en corromp el nom en *Montesplain*, p. 16), d'on la *Montespan*, n. 1640, ennoblida a Marquesa pel seu amant Lluís XIV i mare de no sé quants ducs bastards (Saint-Simon, Cassandra del 1793!).

I el nostre ROCASPANA, molt repetit. (1) Lloc antic de la Conca de Tremp, probablement a la vall d'Herba-savina, te. d'Hortonedà (cf. *GGC*, 769 i 822), segons un doc. de 1094: «ego Rdu. Guillelmi [de Taús] --- testamentum --- decrevi --- castro de *Thaus* --- de ipsos *Castells* --- de *Castelaz* --- de *Sauched sutirà* et cum castro de *Cintinnà*, sive de *Rochaspána* vel de *Carreuu* ---» (*BABL* VIII, 541), en un altre dels Ss. XII-XIII que CCandi cita sense data (*Misc. Hi. Cat.* LL, 797) figura com afrontació Nord dels castells d'Orcau i de Bastús, que són 5 k. al N. d'Herba-savina: «de circio in termino de *Peçonada* et de *Roca espana*» [*Pessonada*, 5 k. O. d'Herb.].³ 1359: *Roca Espana*, cit. junt amb Hortonedà, en el cens (*CoDo-ACA* XII, 74).

(2) En el te. de Sta. Maria de Meià, uns 25 k. més al Sud, i separat pel Montsec, es coneix avui encara com a nom del *Llaner* ['serrat garrigós i encinglerat'] -de *řokaspána* (xvii, 40). És sens dubte el lloc *Rocha aspana*, que veig en un doc. de 1093 o 1097, que llegeixo, a. 1964, a l'arxiu de Solsona, on va enumerat amb *Alentorn*, *Lavansola* i *Comiols* (tots tres al SE. de Montsec), veg, la cita als arts. *Comiols*, *Alentorn* i *La Vansa*; segons *Enc. Cat.* antiga quadra del te. de Vilanova de Meià.

(3) Pda. de Llitera, te. Castellonroi (xvii, 182), uns 50 k. més a l'OSO.; i (4) Jaume *Rocaspana* doc. l'any 1649 en la Història de la *Ciutat de Balaguer*, p. p. Sanahuja (p. 165), que es troba a mig camí entre (3) i (2). Cf. s. v. *Rocaspana*.

PORTASPANA. Tinc nota que n'hi ha (1) un d'ocità en el Lenguadoc (cf. *Montespan* i *messire Espan*, supra), crec en el dept. Gard, sense precisar-ho. (2) *Portaspana*, crec que havia estat senyorial, en el te. mun. de Graus, al S. de *Capella*, figura com «lugar» en els nomenclàtors grafiat així o *Portaespana*, 1 k. enfora del límit lingüístic; oït *portaspána* com a nom d'un casal isolat, 1957, a Llaguardes (xix, 7). (3) Avui oblidat, com un lloc sense indicació de fogatge en el cens de 1359 (*CoDoACA* XII, 53), dins la vegueria de Cervera, devia ser cap a l'extrem SE. de Segarra, car va citat entremig de Montoliu, La Curullada i *Rocamora*, *Ça Vit de Bordel* i *Carbasí* (segons *Enc. Cat.* era una antiga quadra, prop d'Argençola i Clariana). Cf. s. v. *Porta*.

¹ Notem que si hagués vingut de l'HISPANUS, hauria restat la -o, en aquesta contrada del ronyó de Castella la Vella. — ² Potser també d'aquí el riuet